

Društvo socialnih delavk in delavcev Slovenije

Datum: 24.09.2025

Odziv Društva socialnih delavk in delavcev Slovenije na nasilni dogodek fizičnega napada na socialni delavki centra za socialno delo na Okrožnem sodišču v Ljubljani

V Društvu socialnih delavk in delavcev Slovenije (v nadaljevanju: DSDDS) smo z veliko zaskrbljenostjo sprejeli medijsko novico o fizičnem napadu na socialni delavki centra za socialno delo (v nadaljevanju: CSD) na obravnavi v postopku na oddelku družinskega sodstva Okrožnega sodišča v Ljubljani. Napad se je zgodil v petek, 19.09.2025 v času teka naroka v družinskem postopku. Naloga socialnih delavk na narokih sodišča je po uradni dolžnosti varovati korist otroka. Kot izhaja iz objav v medijih, sta bili socialni delavki fizično napadeni v sodni dvorani iz strani drugih udeležencev postopka. DSDDS je zaskrbljeno tudi nad odzivom dela splošne javnosti nad novico o dogodku. Iz odzivov je namreč razbrati predvsem veliko mero nestrpnosti in sovražnega govora v odnosu do socialnih delavk in delavcev, zaposlenih na CSDjih, zato želimo s tem pisanjem tako splošni kot tudi strokovni javnosti pojasniti vlogo CSD-ja v postopkih pred družinskim sodiščem ter vlogo stroke socialnega dela v postopkih za varstvo koristi otroka.

Socialno delo je stroka, ki z ljudmi v delovnem odnosu soustvarja rešitve s ciljem izboljšanja kakovosti življenja posameznika, družine ali skupnosti. Rezultat socialnega dela je izvirni delovni projekt pomoči, ki je oseben in lasten vsakemu posamezniku, družini ali skupnosti. Socialno delo tako skupaj z ljudmi išče rešitve, ki predstavljajo podporo in oporo pri premagovanju vsakodnevnih življenjskih izzivov. Projekt pomoči je vedno unikatni izdelek in je rezultat sodelovanja socialne delavke ali delavca z ljudmi, ki so vključeni v proces pomoči.

CSD-jem je država z Družinskim zakonikom poverila javno pooblastilo varstva koristi otrok. Tako so socialne delavke in delavci na podlagi nalog, ki jih izvajajo v okviru javnega pooblastila, dolžni narediti vse, da bi zavarovali korist otroka, ki so v njegovi družini iz različnih razlogov lahko ogrožene. S tem je vprašljiv tudi zdrav in skladen razvoj otroka, kar otroku omejuje možnosti, da bi odrasel v celostno podprtega posameznika.

Naloga CSD-ja je v prvi vrsti oceniti morebitno ogroženost otroka in nato storiti vse, da bi le to zmanjšali in odvrnili. Socialne delavke in delavci na CSD-jih imajo tako uradno dolžnost, da se odzovejo na vsakršno zaznano ogroženost otroka, informacije o kateri običajno prejmejo iz šole ali lokalne skupnosti. Pri podaji ocene ogroženosti otroka in v vsem nadaljnjem ravnanju mora CSD tako ravnati v prvi vrsti v skladu z javnim pooblastilom in s tem posledično uradno dolžnostjo, ob doslednem upoštevanju smernic in protokolov, oblikovanih na podlagi sprejete zakonodaje na področju varstva koristi otroka. Zakonodaja na tem področju ureja Družinski zakonik, sprejet leta 2019. Ta je pristojnosti odločanja v postopkih ukrepov za varstvo koristi otroka prenesel na sodišča, CSD-jem pa poveril vlogo zakonitega udeleženca in predlagatelja postopkov za varstvo koristi otroka.

CSD pri izvajanju javnega pooblastila varstva koristi otroka poskuša v prvi vrsti v sodelovanje vključiti starša otroka in z vsaj enim od njiju oblikovati izvirni delovni projekt pomoči, cilj katerega je zmanjšanje ogroženosti otroka znotraj družine. Pri tem stroka socialnega dela v prvi vrsti vire moči črpa znotraj družine in poskuša narediti vse, da otroka ne bi bilo potrebno umikati iz družinskega okolja – torej, da otrok ob izvajanju dogovorov med socialno delavko oz. socialnim delavcem in staršema ostane v družini. Tukaj govorimo o načelu uporabe najmilejšega ukrepa za varstvo koristi

otroka, ki bo prinesel zadovoljiv rezultat in posledično o stopnjevanju ukrepa, v kolikor predhodno uporabljeni ukrep ne prinese zadovoljive zaščite koristi otroka.

V kolikor znotraj družine iz različnih razlogov ni mogoče zagotoviti zadostnih pogojev za skladen in zdrav razvoj otroka, mora CSD izkoristiti predlagalno funkcijo, ki mu jo daje Družinski zakonik. Slednje konkretno pomeni, da CSD na družinsko sodišče poda predlog za izrek ukrepa za varstvo koristi otroka, pogosto je to namestitev otroka izven družine, t.j. v strokovni center ali v rejniško družino. Pri tem poskuša CSD, tako kot tudi že predhodno, pridobiti sodelovanje staršev otroka.

Vloga CSD pred družinskim sodiščem je poleg postopkovne – CSD je zakoniti udeleženec postopka tudi v primeru, ko sam ni predlagatelj postopka - tudi vsebinska. To pomeni, da se navedbe centra za socialno delo v predlogu, mnenju in drugih pisanjih ter zaslišanje socialnega CSD štejejo za izpovedbe osebe, ki ima o teh dejstvih posebno strokovno znanje. CSD nastopa kot specifični pomočnik sodišča in z njim sodeluje v funkciji javnega interesa, torej v zagotavljanju dobrobiti celotne družbe. CSD opravlja naloge pomožnega preiskovalnega organa ter ima poseben procesni položaj, ki je blizu položaja sodnega izvedenca.

CSD-ji imajo tako dolžnost ravnanja od same zaznave ogroženosti otroka do zagotavljanja zmanjšanja otrokove ogroženosti. Pri tem so zavezani zakonodaji, ki jih pooblašča za varstvo koristi otroka. Korist otroka je javna korist, torej so socialne delavke in delavci po uradni dolžnosti v službi države s ciljem varovanja otrokove koristi, t.j. javne koristi.

Pomembno se nam zdi podati pojasnila s ciljem razumevanja vloge CSD v postopkih za varstvo koristi otroka. Socialne delavke in delavci, ki izvajajo naloge za varstvo koristi otrok so praviloma najbolj izkušene strokovne delavke in delavci na centrih za socialno delo, ki so svoje poklicno življenje posvetili podpori posameznikom in družinam v stiskah.

Žal nam je, da so socialne delavke in delavci ob izvajanju nalog po uradni dolžnosti deležni ne samo nasilja iz strani uporabnikov, ki so k sodelovanju vabljeni tekom celotnega postopka, ampak so deležni tudi neupravičene nestrpnosti in sovražnega govora iz strani splošne javnosti. Ocenjujemo namreč, da tovrstni odzivi krepijo nestrpnost do zaposlenih na CSD-jih in s tem večajo možnost za nadaljnji pojav nasilnih dogodkov do socialnih delavk in delavcev. V podporo stroki socialnega dela in socialnim delavkam in delavcem na CSD-jih v luči preteklega nasilnega dogodka, se z javnim pismom odzivamo na način podaje razlage in pojasnila vloge socialnih delavk in delavcev v postopkih za varstvo koristi otrok. S tem želi DSDDS podpreti socialne delavke in delavce pri izvajanju njihove prakse socialnega dela za podporo otrokom iz družin s številnimi izzivi.

V Društvu se sicer strinjamo, da izvajanje nalog za varstvo koristi otroka zaradi narave dela s seboj prinaša povečana tveganja, povezana z dejstvom, da se pri izvajanju nalog na področju varstva koristi otrok socialne delavke in delavci srečujemo z uporabniki, ki niso prostovoljno vključeni v postopek in zaradi tega morda bolj odklonilni do vsebine in vpletenih socialnih delavk in delavcev. A slednje ne opravičuje fizičnih napadov na socialne delavke in delavce tako na javnih prostorih kot tudi ne v nobenem drugem primeru. Socialne delavke in delavci smo tekom izobraževanja za svoj poklic izpostavljeni vsebinam o ničelni toleranci do nasilja, prav tako nas k temu zavezuje Etični kodeks socialnih delavk in delavcev, zato s tem pismom spominjamo na to, da imamo pravico pričakovati, da pri opravljanju svojega poklica in poslanstva tudi sami nismo izpostavljeni nasilnim dejanjem.

V imenu Društva socialnih delavk in delavcev Slovenije,

Anja Tekavčič, mag. soc. del., predsednica